

Rezultate definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor – 2011 (caracteristici demografice ale populației)

La 20 octombrie 2011 **populația stabilă** a României era de 20.121.641 persoane, din care 10.333.064 femei (51,4%). Față de situația existentă la recensământul anterior, populația stabilă a scăzut cu 1.559,3 mii persoane (din care, 779,2 mii femei).

Primele 6 județe, cu excepția Municipiului București (1.883,4 mii), ca număr de populație stabilă sunt: Iași (772,3 mii), Prahova (762,9 mii), Cluj (691,1 mii), Constanța (684,0 mii), Timiș (683,5 mii) și Dolj (660,5 mii persoane). Covasna (210,2 mii), Tulcea (213,1 mii), Sălaj (224,4 mii), Mehedinți (265,4 mii), Ialomița (274,1 mii) și Giurgiu (281,4 mii) sunt județele cu cel mai mic număr de persoane ce fac parte din populația stabilă.

Față de situația existentă la recensământul anterior, populația stabilă a scăzut cu 1.559.333 persoane (7,2%). Cele mai mari reduceri ale populației stabile, de peste 15%, s-au înregistrat în județele Tulcea și Neamț. Scăderi semnificative, de peste 12%, au avut loc în cea mai mare parte a județelor din Moldova - Vaslui, Bacău, Vrancea - dar și în Brăila, Galați, Hunedoara, Mehedinți și Teleorman. În Municipiul București populația stabilă a scăzut cu 2,2% față de precedentul recensământ.

Ilfovul reprezintă singurul județ în care s-a înregistrat o creștere semnificativă a populației stabile (cu 29,5%), unul dintre motivele principale reprezentându-l migrația populației dinspre Municipiul București înspre localitățile limitrofe acestuia din cadrul județului Ilfov. Și județul Timiș a înregistrat o creștere față de 2002, dar nesemnificativă (0,8%).

Femeile reprezintă 51,4% din totalul populației stabile (10.333.064 persoane). Scăderea populației față de recensământul anterior a afectat ambele sexe în egală măsură, structura pe sexe rămânând aproape identică între cele două recensăminte: 48,6% bărbați și 51,4% femei.

În județul Vaslui s-a înregistrat cea mai mică diferență între bărbați și femei, acestea din urmă fiind cu 91 persoane mai numeroase decât bărbații. La polul opus se află Municipiul București, unde s-a înregistrat cea mai mică pondere a bărbaților, de 46,3%, ecartul între numărul femeilor și cel al bărbaților fiind de 140,4 mii persoane.

Distribuția populației stabile pe medii de rezidență

În municipii și orașe trăiesc 10.859 mii persoane, reprezentând 54,0% din totalul populației stabile.

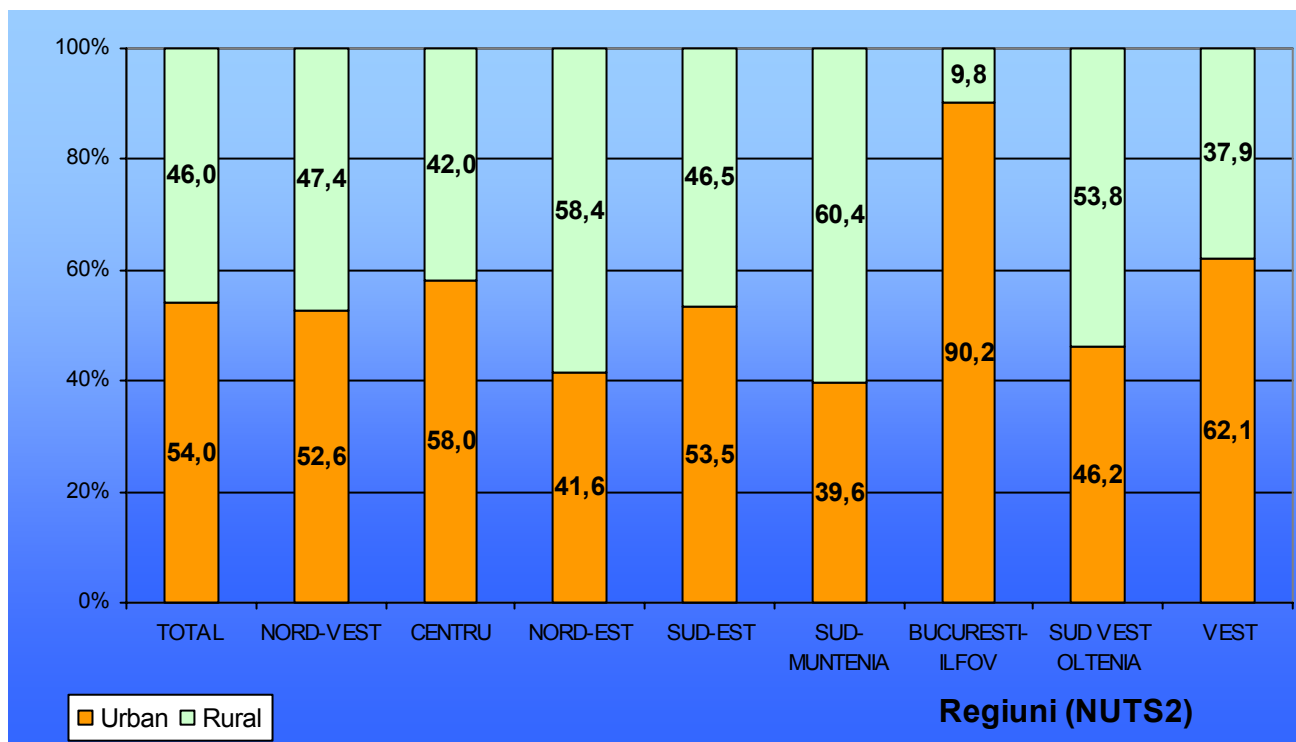
Județele cu cel mai mare procent al populației stabile care locuiește în mediul urban sunt: Hunedoara (75,0%), Brașov (72,3%), Constanța (68,8%), Cluj (66,3%), Sibiu (66,2%), Brăila (62,5%) și Timiș (61,8%).

În 11 județe ale țării, comunele dețin peste două treimi din populația stabilă a județului. În această situație se află județele: Dâmbovița (71,1%), Giurgiu (70,8%), Teleorman (67,6%), Neamț (64,0%),

Vrancea (63,8%), Călărași (63,8%), Bistrița-Năsăud (63,3%), Buzău (61,4%), Vaslui (61,3%), Olt (60,9%) și Sălaj (60,7%).

Cea mai apropiată diferență între ponderile populației stabile care trăiește în municipii și orașe și, respectiv, în comune, s-a înregistrat în județele Mureș, Bihor și Prahova (50,2%, respectiv 49,2% și 49,1% din populația stabilă a acestor județe locuiește în mediul urban).

Figura 1. Structura pe medii de rezidență a populației în 2011 în cele 8 regiuni de dezvoltare

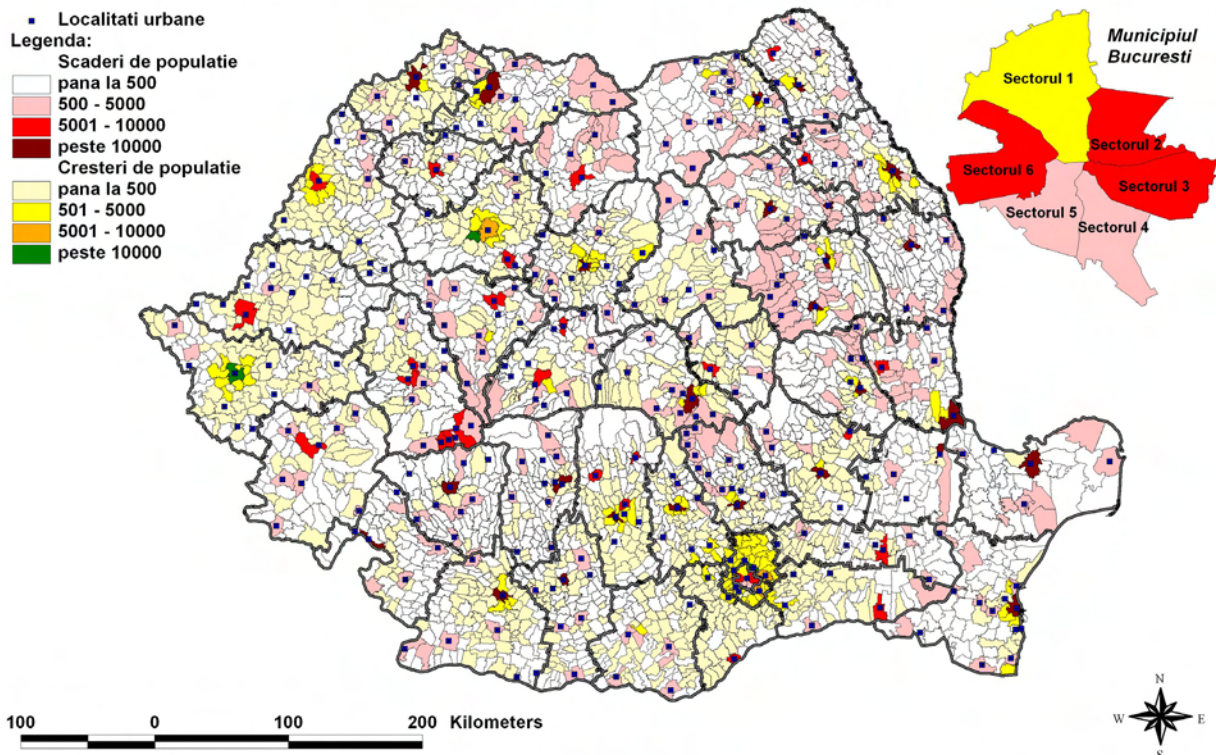

Față de situația de la penultimul recensământ, ponderea populației stabile din mediul urban a crescut cu 1,3 puncte procentuale în detrimentul mediului rural. Numărul județelor în care ponderea populației stabile din mediul urban a crescut este aproape egal cu numărul celor în care s-a petrecut fenomenul invers. Cele mai mari creșteri procentuale ale populației din mediul urban s-au înregistrat în județele Suceava (+8,0 puncte procentuale), Vâlcea (+5,1 pp), Ialomița (+4,9 pp), Maramureș (+4,9 pp), Arad (4,7 pp), Botoșani (4,0 pp) și Gorj (3,2 pp). Un caz special îl reprezintă județul Ilfov, unde localitățile urbane au atras 136,5 mii persoane, ceea ce a făcut ca ponderea populației stabile din mediul urban al acestui județ să crească cu 32,8 puncte procentuale comparativ cu situația de la recensământul din 2002.

Cea mai mare scădere a ponderii populației stabile din mediul urban s-a înregistrat în județele Bacău (-2,8 pp) și Covasna (-2,3 pp).

Scăderea numărului populației față de anul 2002 este mai accentuată în mediul rural (cu 9,6% față de o reducere cu 5,0% în mediul urban). Dacă în majoritatea județelor scăderea a afectat ambele medii de rezidență, în județul Cluj numărul populației stabile s-a redus în mediul urban (cu 14 mii) și a crescut în mediul rural (cu 2,6 mii). Fenomenul invers, de creștere a numărului populației stabile din mediul urban și de reducere a numărului persoanelor din mediul rural s-a înregistrat în județele Arad, Botoșani, Ilfov, Suceava, Timiș și Vâlcea.

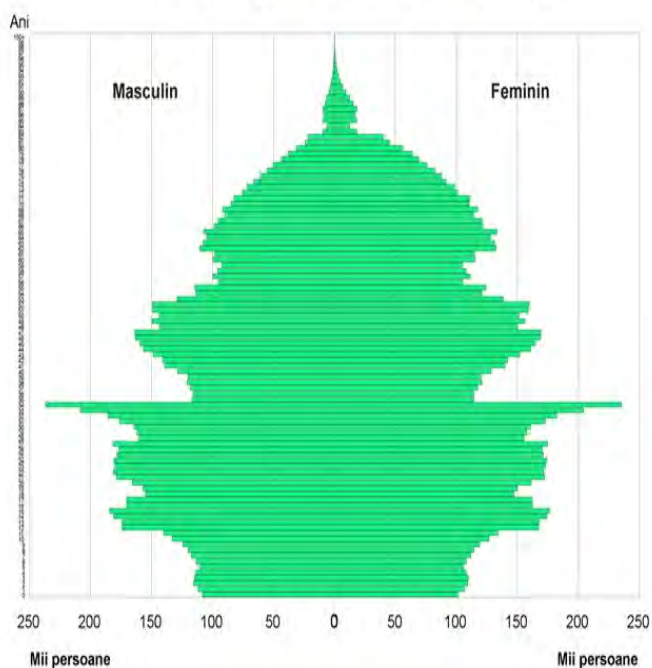
Cresteri/ scaderi de populatie intre RPL 2011 si RPL 2002 datorate migratiei interne a populatiei

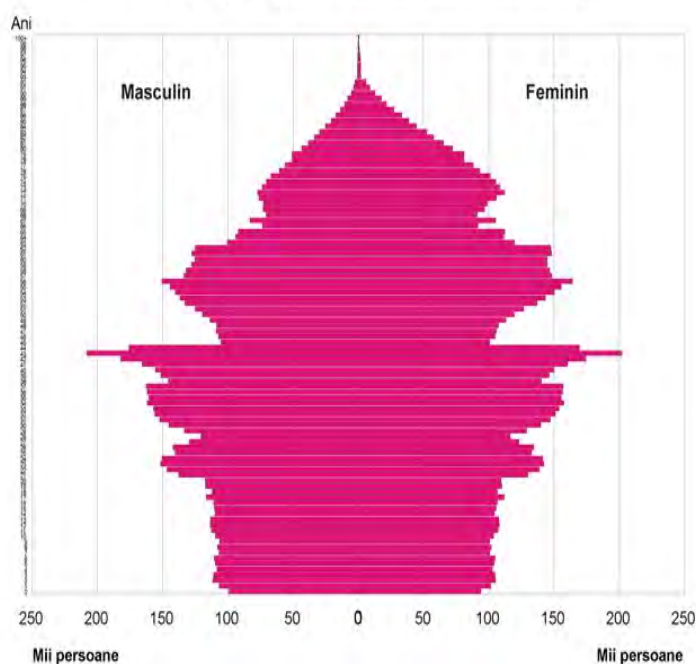
Structura populației pe grupe de vârstă

La 20 octombrie 2011, copiii (0 -14 ani) dețin o pondere de 15,9% în totalul populației stabile, populația tânără (15 - 24 ani) reprezintă 12,3%, persoanele mature (25 – 64 ani) formează majoritatea (55,7%), iar persoanele în vârstă de 65 ani și peste reprezintă 16,1% din total. Persoanele în vârstă de 85 ani și peste dețin o pondere de 1,3% în totalul populației stabile.

Populația pe vârste și sexe la recensământul din anul 2002

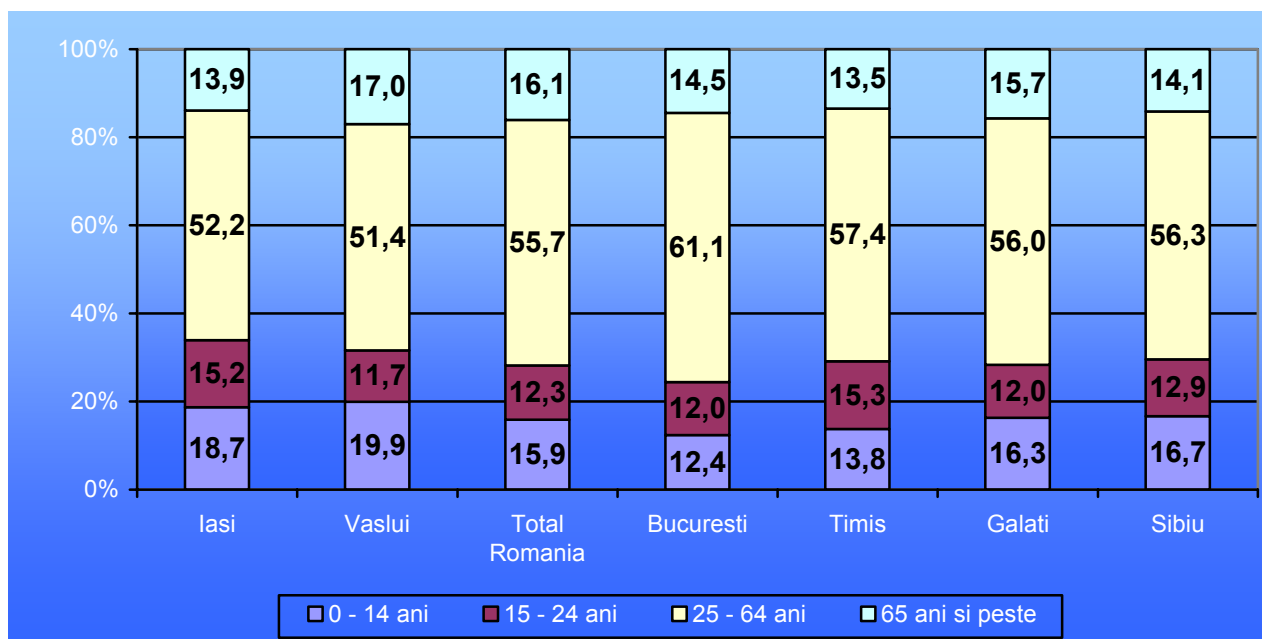
Populația pe vârste și sexe la recensământul din anul 2011

Comparativ cu anul 2002, distribuția populației stabile pe grupe de vârstă arată clar fenomenul de îmbătrânire al populației. Astfel, grupele de vârstă 10 - 14 ani, 15 - 19 ani și 20 - 24 ani s-au redus ca pondere în total populație stabilă, ca urmare a scăderii continue a numărului de nașteri după anul 2002. Grupele de vârstă 25 - 29 ani, 30 - 34 ani și 35 - 39 ani au o pondere mai ridicată decât în 2002 ca urmare a fenomenului de îmbătrânire a generațiilor de 15 - 29 ani, iar grupa de vârstă a “decreștelor”, mai exact 40 – 44 ani, deține cea mai mare pondere, de 8,7% în total. Totodată, grupele de vârstă 75 - 79 ani, 80 - 84 ani și respectiv 85 ani și peste totalizează 7,2% din populația stabilă, față de 4,9% cât dețineau în 2002.

În profil teritorial se constată disparități ale distribuției populației stabile pe grupe de vârstă. Județele din nordul Moldovei se caracterizează printr-o pondere semnificativ mai ridicată, în comparație cu alte județe, a grupei de vârstă 0 - 14 ani: Vaslui (19,9%), Suceava (19,3%), Bacău (18,0%), Botoșani (19,0%), Iași (18,7%) și Neamț (17,1%). Ceea ce este surprinzător este faptul că în aceste județe (cu excepția județului Iași), ponderea populației de 65 ani și peste nu este inferioară celei pe țară, ci ponderea grupei de vârstă 25 – 64 ani este inferioară valorii naționale de 55,7%, ceea ce întărește ipoteza că aceste județe reprezintă bazine importante pentru migrația externă. Ponderi superioare ale grupei de vârstă 0 – 14 ani s-au înregistrat și în județele Bistrița-Năsăud (18,3%) și Covasna (17,5%). La polul opus se află Municipiul București și județele Cluj și Timiș, unde ponderea grupei de vârstă 0 - 14 ani în totalul populației stabile este de 12,4%, 13,4% și respectiv 13,8%. Tinerii (15 - 24 ani) dețin ponderi mai ridicate (de circa 15,0%) față de ponderea pe țară în populația stabilă a județelor Iași, Cluj și Timiș. Ei reprezintă circa o zecime din totalul populației în Brăila, Buzău, Teleorman și Tulcea.

Figura 2. Structura populației stabile după grupa de vârstă, pe județe

Grupa de vârstă 25 – 64 ani reprezintă resursele de muncă ale unei țări și o premisă a dezvoltării economice a județelor. Nu întâmplător, județele cu potențialul economic cel mai mare dețin ponderi superioare ale acestei grupe de vârstă în totalul populației stabile. Este vorba despre Municipiul București (61,1%), Ilfov (58,3%), Constanța (58,2%), Brașov (57,9%), Timiș (57,4%), dar și de Argeș (57,5%), Tulcea (57,1%) și Satu-Mare (56,7%). Ponderi mai mici decât valoarea națională ale acestei grupe de vârstă, pe lângă județele din regiunea Nord-Est precizate mai sus, s-au înregistrat și în Călărași (52,8%) și Giurgiu (52,6%).

Dacă la nivel național una din 6 persoane (16,1%) care fac parte din populația stabilă este în vârstă de 65 ani sau peste, în județul Teleorman această grupă de persoane reprezintă circa un sfert din populația stabilă. În județele Buzău și Giurgiu grupa de vârstă de 65 ani și peste reprezintă 20,0% din total, iar în Vrancea, Neamț, Brăila, Olt, Vâlcea și Călărași ea deține circa 18% din totalul populației stabile. Ponderea cea mai mică a acestei grupe de vârstă s-a înregistrat în județul Ilfov (12,9%), precum și în Satu-Mare (13,3%) și Timiș (13,5%).

Structura etnică și confesională a populației stabile a României

La recensământul din 20 octombrie 2011, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recenzate. Pentru persoanele care nu au vrut să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste 3 caracteristici. Ca urmare, structurile prezentate în continuare pentru cele 3 caracteristici etno-culturale sunt calculate în funcție de numărul total de persoane care și-au declarat etnia, limba maternă și respectiv religia și nu în funcție de numărul total al populației stabile.

Informația privind etnia a fost disponibilă pentru 18.884,8 mii persoane (din totalul celor 20.121,6 mii persoane). S-au declarat români 16.792,9 mii persoane (88,9%). Populația de etnie maghiară înregistrată la recensământ a fost de 1.227,6 mii persoane (6,5%), iar numărul celor care s-au declarat romi a fost de 621,6 mii persoane (3,3%). Grupurile etnice pentru care s-a înregistrat un număr de persoane de peste 20 mii sunt: ucraineni (50,9 mii persoane), germani (36,0 mii), turci (27,7 mii), ruși – lipoveni (23,5 mii) și tătari (20,3 mii persoane).

În profil teritorial, distribuția populației după etnie arată că populația de etnie română este majoritară în Municipiul București (97,3%) și în 39 de județe (cu ponderi variind între 98,6% la Botoșani și 52,6% la Mureș), iar în 30 dintre acestea ponderea românilor este de peste 90%.

Populația de etnie maghiară deține majoritatea în județele Harghita (85,2%) și Covasna (73,7%); de asemenea ponderi ridicate se înregistrează și în județele: Mureș (38,1%), Satu Mare (34,7%), Bihor (25,3%) și Sălaj (23,3%).

Persoanele de etnie romă reprezintă 3,3% din totalul populației stabile, fiind repartizați relativ uniform în teritoriu, cu ponderi variind între 1,1% în județul Botoșani și 8,9% în județul Mureș. Romii se întâlnesc într-o proporție relativ mai mare, de peste 6,0% din populația stabilă, și în județele Călărași (8,1%), Sălaj (7,0%) și Bihor (6,3%).

Cei mai mulți ucraineni trăiesc în județele Maramureș (30,8 mii persoane), Timiș (6,0 mii persoane), Suceava (5,9 mii persoane) și Caraș-Severin (2,5 mii persoane), acestea înglobând 88,6% din totalul acestora.

Aproape trei sferturi din persoanele de etnie germană (73,5%) se regăsesc în județele Timiș (8,5 mii persoane), Satu Mare (5,0 mii persoane), Sibiu (4,2 mii persoane), Brașov (2,9 mii persoane), Caraș-Severin și Arad (fiecare cu câte 2,9 mii persoane).

Circa 90% dintre persoanele de etnie turcă au fost înregistrate în județele Constanța (20,8 mii persoane) și Tulcea (1,7 mii persoane) și în Municipiul București (2,3 mii persoane).

O proporție de 86,9% dintre ruși-lipoveni își au reședința obișnuită în județele Tulcea (10,3 mii persoane), Constanța (3,6 mii persoane), Iași (2,8 mii persoane), Brăila (1,9 mii persoane), Suceava (1,7 mii persoane).

În județul Constanța este concentrată cea mai mare parte a etniei tătare, respectiv 96,6% dintre persoanele care au declarat că aparțin acestei etnii (19,6 mii persoane).

Față de recensământul din anul 2002 s-a înregistrat o creștere a ponderii populației de etnie romă (de la 2,5% la 3,3%) și o descreștere a ponderii populației de etnie germană (de la 0,28% la 0,20%).

Potrivit liberei declarații a celor 18.891,6 mii persoane care au declarat limba maternă, **structura populației stabile după limba maternă** se prezintă astfel: pentru 90,9% din populația stabilă limba română reprezintă prima limbă vorbită în mod obișnuit în familie în perioada copilăriei, iar în cazul a 6,7% dintre persoane limba maghiară reprezintă limba maternă; limba romani a reprezentat limbă maternă pentru 1,3% dintre persoanele care fac parte din populația stabilă, iar limba ucraineană pentru 0,3% din totalul populației stabile pentru care această informație a fost disponibilă. Limbile turcă, tătară sau rusă reprezintă (fiecare) limba maternă pentru o persoană din 1000.

Interesantă din punctul de vedere al informației pe care o oferă este și distribuția populației stabile după limba maternă, pe etnii. Astfel, dacă pentru 99,9% dintre români limba maternă este limba română, în cazul a 98,3% dintre persoanele de etnie maghiară limba vorbită în familie în copilărie a fost limba maghiară, iar pentru 1,7% dintre etnicii maghiari limba maternă a fost limba română. Limba maternă a fost româna pentru jumătate dintre persoanele de etnie romă, iar pentru două din 5 persoane de etnie romă aceasta a fost limba romani, 5,3% dintre persoanele de etnie romă vorbind limba maghiară în familie, în timpul copilăriei.

Germana este limba maternă declarată de 68,1% dintre persoanele de etnie germană, 16,9% declarând ca limbă maternă limba română și 14,7% limba maghiară.

Persoanele de etnie turcă au vorbit în familie în copilărie limba turcă în proporție de 85,6%, restul declarând limba română ca limbă maternă.

Trei sferturi dintre rușii – lipoveni care și-au declarat etnia și limba maternă au vorbit în familie în timpul copilăriei limba rusă, restul declarând limba română ca limbă maternă.

Structura confesională a fost declarată de 18.861,9 mii persoane din totalul populației stabile și arată că 86,5% dintre persoanele care au declarat religia sunt de religie ortodoxă; 4,6% s-au declarat de religie romano-catolică, 3,2% de religie reformată, iar 1,9% penticostală. Ponderi între 0,4% - 0,8% au înregistrat următoarele religii: greco-catolică (0,8%), baptistă (0,6%) și adventistă de ziua a șaptea (0,4%). Persoanele de altă religie decât cele prezentate mai sus reprezintă 1,8% din total. S-au declarat „fără religie” sau ateii un procent de 0,2% din totalul populației.

Nu există diferențe semnificative între distribuția femeilor și bărbaților după religia declarată. Se pot observa însă unele diferențe în ceea ce privește distribuția pe medii de rezidență. Ponderea persoanelor de religie ortodoxă este ușor mai mare între persoanele din municipii și orașe (87,1%) față de cei care trăiesc în comune (85,7%). În schimb, în rândul populației stabile rurale se întâlnesc mai frecvent decât în urban persoane care au declarat că sunt de religie romano-catolică (4,9% față de 4,3%), penticostală (2,5% față de 1,4%) sau de religie adventistă de ziua a șaptea (0,6% față de 0,3%).

Tabelul 1. Ponderea persoanelor după religia declarată, pe categorii de localități (%)

Religia	Total	Categoriile de localități	
		Municipii și orașe	Comune
Ortodoxă	86,5	87,1	85,7
Romano-catolică	4,6	4,3	4,9
Reformată	3,2	3,1	3,3
Greco-catolică	0,8	0,9	0,7
Penticostală	1,9	1,4	2,5
Baptistă	0,6	0,6	0,6
Adventistă de ziua a șaptea	0,4	0,3	0,6

Proporții de peste 97,0% din totalul populației stabile a persoanelor de religie ortodoxă s-au înregistrat în județele Olt (99,4%), Vâlcea (99,1%), Dolj (98,9%), Gorj (98,4%), Buzău (98,5%), Brăila (98,2%), Călărași, Giurgiu și Teleorman (98,3%), Argeș și Ialomița (97,9%), Mehedinți (97,3%), Prahova (97,2%) și Galați (97,1%). Cele mai mici ponderi ale persoanelor de religie ortodoxă s-au înregistrat în Harghita (12,5%), Covasna (21,3%), Satu-Mare (49,6%), Mureș (53,5%), Bihor (59,0%) și Sălaj (64,4%).

Persoanele de religie romano-catolică sunt majoritare în județul Harghita (66,4%) și dețin ponderi superioare celor înregistrate în alte județe în Covasna (36,2%), Satu-Mare (18,4%), Bacău (16,7%) și Neamț (10,1%).

Structura populației stabile pe stări civile

Aproape jumătate din populația stabilă¹ sunt persoane care au starea civilă legală de căsătorit(ă). Erau căsătoriți 4.818,4 mii bărbați și 4.868,8 mii femei. Două persoane din 5 nu au fost niciodată căsătorite, persoanele văduve reprezintă o zecime din totalul populației stabile, iar persoanele divorțate dețin o pondere de 4,2%. În uniune consensuală au declarat că trăiesc 745,5 mii persoane.

Distribuția pe sexe a populației stabile după starea civilă relevă unele diferențe notabile. Astfel, dacă 29,4% dintre bărbații de 18 ani și peste nu au fost niciodată căsătoriți, ponderea femeilor aflate în aceeași situație este de 18,2%. Datorită speranței de viață mai mari la femei, ponderea femeilor văduve în numărul celor de 18 ani și peste este mai mare decât în cazul bărbaților (18,4% față de 4,5%). La 20 octombrie 2011, 5,9% dintre femeile majore erau divorțate, pondere superioară celei înregistrate în cazul bărbaților (4,5%).

Diferențe se pot observa și când analizăm distribuția pe medii de rezidență a populației stabile după starea civilă legală. În mediul urban se regăsesc mai frecvent decât în mediul rural persoane divorțate (6,3% din totalul populației stabile de 18 ani și peste din mediul urban, față de 3,8% în rândul populației stabile rurale), iar în mediul rural sunt mai frecvente persoanele văduve (14,3% față de 9,6%).

Structura după nivelul de instruire absolvit

Din totalul populației stabile de 10 ani și peste, 44,2% au nivel scăzut de educație (primar, gimnazial sau fără școală absolvită), 41,4% nivel mediu (posticeal, liceal, profesional sau tehnic de maiștri) și 14,4% nivel superior. La 20 octombrie 2011 erau 245,4 mii persoane analfabete. Numărul persoanelor analfabete s-a redus la jumătate față de cel înregistrat la recensământul din anul 2002.

În perioada dintre ultimele 2 recensăminte se poate constata o creștere a nivelului de instruire a populației stabile. Astfel, ponderea persoanelor în vârstă de 10 ani și peste cu nivel de instruire superior (exclusiv masterat sau doctorat) a crescut de la 7,1% la 12,6%, a celor care au absolvit liceul a crescut de la 21,4% la 24,4%, concomitent cu scăderea ponderii persoanelor care au absolvit nivel primar (de la 20,1% la 14,2%). Persoanele fără școală absolvită reprezintă 3,0% din populația stabilă de 10 ani și peste, în timp ce în anul 2002 acestea dețineau o pondere de 5,6%.

Femeile dețin cu o frecvență mai ridicată o diplomă de studii superioare decât în urmă cu 10 ani (ponderea femeilor cu studii superioare a fost în 2011 de două ori mai mare decât cea înregistrată la recensământul din 2002). Un sfert dintre bărbați au absolvit studii liceale sau gimnaziale.

¹ Ponderi calculate în număr persoane pentru care starea civilă legală a fost disponibilă.

Studiile superioare se întâlnesc mai frecvent între persoanele din mediul urban (22,4% din populația stabilă de 10 ani și peste care trăiește în municipii și orașe deține o diplomă de studii superioare, față de 4,7% dintre locuitorii comunelor). În schimb, în mediul rural sunt mai frecvente persoanele cu nivel gimnazial de instruire (36,6% față de 19,0% în mediul urban) și cu studii primare (20,9% față de 8,5%).

Persoane plecate pe perioadă îndelungată în străinătate

Unul dintre segmentele de populație observată la recensământul din octombrie 2011, dar care nu face parte din populația stabilă, îl reprezintă categoria persoanelor plecate în străinătate pentru o perioadă de cel puțin un an. Numărul persoanelor din această categorie este de 727,5 mii și, evident, nu cuprinde decât o parte a numărului de emigranți externi. Sub-înregistrarea semnificativă a fost cauzată de faptul că, la momentul critic al recensământului, mare parte dintre aceste persoane erau plecate cu întreaga familie în străinătate și nici nu au existat alte persoane (în țară) care să declare informațiile solicitate despre aceștia. Chiar dacă datele privind emigranții sunt sensibil sub-înregistrate, totuși, oferă informații pertinente asupra structurii demografice a acestui segment de populație, precum și asupra principalelor țări de destinație și bazinelor geografice de unde se emigrează.

Erau plecați pentru cel puțin un an, aproape în egală măsură, atât bărbați cât și femei (364,8 mii, respectiv, 362,7 mii), dar mai mulți din mediul urban comparativ cu mediul rural (54,0% față de 46,0%). Spre alte țări, se îndreaptă, mai ales, persoanele din categoria în vârstă de muncă: 46,2% de 20 - 34 ani și încă 24,8% de 35 - 44 ani.

Dintre persoanele plecate din țară pe perioadă îndelungată în vârstă de 30-39 ani, circa 54% sunt bărbați. Femeile predomină, mai ales, în grupele mari de vârstă și, în special, după 45 ani (de la 55,1% pentru grupa de vârstă 45 - 49 ani până la 66,8% pentru femeile de 65 ani și peste).

Sunt plecați din țară în special copiii și tineri până în 25 ani din mediul rural (55,5% din persoanele plecate pe perioadă îndelungată de 0 - 24 ani) și adulți și vârstnici de 50 ani și mai mult din orașe și municipii (69,6% din totalul persoanelor plecate pe perioadă îndelungată în vârstă de 50 ani peste).

Deloc surprinzător, principalele țări de destinație sunt: Italia - 46,9% din totalul celor 727,5 mii și Spania - 23,5%. În Regatul Unit se regăsesc 5,5% dintre cei plecați pe perioadă îndelungată, în Germania 4,5 %, în Franța 3,2%, iar în Grecia 2,2%.

Principalul bazin geografic de emigrare se conturează în estul țării (zona Moldovei și vecinătăți) unde se regăsesc primele 5 județe din topul ierarhizat după ponderile pe care le dețin în totalul celor 727,5 mii persoane plecate pe perioadă îndelungată în străinătate: Bacău, Neamț, Suceava, Iași, Galați. Împreună reprezintă 31,2%. La polul opus, însumând numai 2,8% din același total, se plasează județele Covasna, Călărași, Giurgiu, Harghita și Ilfov.

Precizări metodologice privind Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Recensământul Populației și al Locuințelor s-a efectuat în perioada 20-31 octombrie 2011 pe baza Legii nr. 5 din 9 ianuarie 2008 și a Hotărârii Guvernului României nr.1502/2009, cu modificările și completările ulterioare, potrivit principiului liberei declarații a persoanelor.

Recensământul populației și al locuințelor din România din anul 2011 s-a realizat în conformitate cu recomandările Conferinței Statisticienilor Europeni pentru runda 2010 a recensămintelor populației și locuințelor² și ale Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind recensământul populației și locuințelor³.

Conform acestor recomandări, populația stabilă a României include:

- persoanele de cetățenie română, străină sau fără cetățenie cu domiciliul în România care, la momentul recensământului se aflau pe teritoriul țării (persoane prezente) sau erau temporar absente, fiind plecate în străinătate pentru o perioadă mai mică de 12 luni;
- persoanele de cetățenie română, străină sau fără cetățenie venite pe teritoriul țării pentru o perioadă de cel puțin 12 luni sau cu intenția de a rămâne o perioadă de cel puțin 12 luni (la lucru, în căutarea unui loc de muncă, la studii, în interes de afaceri etc.), care aveau doar reședința obișnuită în România;
- persoanele de cetățenie română plecate în străinătate în cadrul misiunilor diplomatice sau militare, oficiilor consulare și al reprezentanțelor comerciale românești din străinătate.

Conform definiției internaționale, nu s-au cuprins în populația stabilă a țării:

- persoanele de cetățenie română, străină sau fără cetățenie cu domiciliul în România plecate în străinătate pentru o perioadă de cel puțin 12 luni sau cu intenția de a rămâne în străinătate o perioadă de cel puțin 12 luni: la lucru, în căutarea unui loc de muncă, la studii, în interes de afaceri etc. (persoane plecate pentru o perioadă îndelungată);
- persoanele de cetățenie străină sau fără cetățenie venite în România pentru o perioadă mai mică de 12 luni (persoane temporar prezente).

În conformitate cu recomandările internaționale, nu au făcut obiectul recensământului și nu au fost înregistrați la recensământ cetățenii străini prezenți în România în cadrul misiunilor diplomatice sau militare, oficiilor consulare și al reprezentanțelor comerciale străine în România.

Au făcut obiectul recensământului, dar nu au putut fi înregistrate în formularele individuale și nici în centralizatoare următoarele categorii de persoane:

- persoanele de cetățenie română, străină sau fără cetățenie cu domiciliul în România, care la momentul critic al recensământului erau plecate cu întreaga familie în străinătate și pentru care nu au existat alte persoane (în țară) care să declare existența lor;
- persoane care au refuzat explicit sau tacit recenzarea, prin evitarea vizitelor personalului de recensământ (populație necontactată).

La recensământul din anul 2002 definiția populației stabile a fost ușor diferită, în sensul că, în populația stabilă a unei localități au fost cuprinși:

- *toți cetățenii români, străini sau fără cetățenie care la momentul recensământului aveau domiciliul sau reședința obișnuită în respectiva localitate de cel puțin 6 luni pentru cetățenii români și de cel puțin 12 luni pentru cetățenii străini sau fără cetățenie, indiferent dacă erau prezenți sau temporar absenți din localitate, fiind plecați în altă localitate din țară pentru o perioadă mai mică de 6 luni (sau în străinătate pentru mai puțin de 12 luni);*
- *persoanele care la momentul de referință aveau reședința obișnuită în localitatea respectivă, dar domiciliul îl aveau în altă localitate, fiind venite pentru o perioadă de peste*

² Conference of European Statisticians Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing, prepared in cooperation with the United Nations Commission for Europe and Statistical Office of the European Communities (EUROSTAT)

³ REGULATION (EC) No 763/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 9 July 2008 on population and housing censuses

6 luni (și nu de peste 12 luni, ca la recensământul din 2011), la lucru, pentru efectuarea studiilor sau din alte motive.

În urma procesului de prelucrare a formularelor individuale, sub-înregistrarea constatată în etapa prelucrării rezultatelor provizorii la RPL2011 s-a confirmat. Prin urmare, au fost aplicate metode pentru asigurarea completitudinii datelor de recensământ, folosindu-se metoda colectării indirecte din surse administrative și metode statistice de imputare a înregistrărilor.

Numărul persoanelor nerecenzate la Recensământul Populației și al Locuințelor din octombrie 2011 (RPL 2011) și identificate în sursele administrative de date a fost 1.183 mii.

Sursele de date administrative identificate ca având informații utile pentru definitivarea rezultatelor RPL 2011 sunt cele cuprinse în:

- Registrul Național de Evidența Persoanei - RNEP – gestionat de Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date
- Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitul pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate - D112 – gestionată de Agenția Națională de Administrare Fiscală
- Registrul de Evidență a Salariaților - IM – gestionat de Inspekția Muncii
- Baza de date CNPP - gestionată de Casa Națională de Pensii Publice
- Baza de date CNAS - gestionată de Casa Națională de Asigurări de Sănătate
- Declarația de înregistrare fiscală/Declarație de mențiuni pentru persoanele fizice care desfășoară activități economice în mod independent sau exercită profesii libere - D70 - gestionată de Agenția Națională de Administrare Fiscală
- Registrul de evidență a beneficiarilor de alocație de stat pentru copii, alocație de susținere a familiei și de ajutorul minim garantat – gestionat de Agenția de Plăți și Inspekție Socială
- Baza de date a elevilor înscriși în anul școlar 2011-2012 – gestionată de Ministerul Educației Naționale

Procedura de colectare indirectă din sursele administrative a avut ca punct de plecare compararea înregistrărilor din baza de date a RPL 2011 (informațiile înregistrate în formulare individuale completate de recenzori în perioada de colectare în teren) cu înregistrările existente în baza de date de la Evidența Populației. Setul de înregistrări găsite la Evidența Populației care lipseau din baza de date a RPL 2011 (din toate formularele P, PPI sau TP⁴) au fost căutate în alte surse administrative aferente lunii octombrie 2011 și lunilor precedente și ulterioare din același an, în conformitate cu conceptul reședinței pe teritoriul României pentru o perioadă de cel puțin 12 luni, concept aplicat la RPL2011 pentru măsurarea populației stabile. Doar pentru persoanele găsite în sursele administrative utilizate, pentru care există dovezi clare că au fost pe teritoriul României în perioada recensământului și în cea mai mare parte a anului 2011, s-a adăugat (s-a imputat) o înregistrare în baza de date a RPL 2011, pentru care s-au completat ulterior identificatori și valori pentru variabilele de recensământ. În acest fel, toate înregistrările obținute prin colectare indirectă au aceeași structură cu restul înregistrărilor obținute prin interviuarea persoanelor în perioada de colectare a datelor în teren și se referă la aceeași perioadă de referință, permițând agregarea informației pentru întreaga populație stabilă a țării, indiferent dacă aceasta a fost interviuată de recenzori sau nu.

⁴ P – Persoană (prezentă sau temporar absentă); PPI – Persoană plecată pe perioadă îndelungată; TP – persoană temporar prezentă .

Pentru adulții identificați (mamă și tată) pentru care s-au preluat informațiile din sursele administrative de mai sus, precum și pentru adulții (mamă și tată) care au fost recenzați la RPL2011, au fost căutați și identificați minorii în Registrul Național de Evidența Persoanei.

Ponderea persoanelor adulte pentru care s-au colectat informațiile indirect din sursele administrative a fost de: 64,9% din declarația D112, 0,5% din registrul de evidență a salariaților, 2,1% din declarația D070, 16,1% din Registrul de evidență a beneficiarilor de alocație de stat pentru copii, alocație de susținere a familiei și de ajutor minim garantat, 4,6% din baza de date a persoanelor asigurate la sistemul public de asigurări de sănătate și 11,8% din combinații de mai multe surse.

Din totalul celor 1.183 mii persoane, 47,2 % sunt de sex masculin și o cincime aveau la recensământ vârsta mai mică de 10 ani.

Gradul de nerecenzare a fost semnificativ mai mare în mediul urban comparativ cu mediul rural. Prin urmare, din totalul înregistrărilor colectate indirect din sursele administrative, ponderea celor care s-au regăsit în orașe și municipii a fost de 71,9%, diferența (28,1%) plasându-se în comune.

Sub-înregistrarea cea mai mare a fost în Municipiul București. Din totalul înregistrărilor colectate indirect din sursele administrative, peste 17% s-au regăsit în Municipiul București.

Dintre județele țării, în topul primelor șapte se află: Constanța (4,8% din totalul celor 1.183 mii), Iași (4,4%), Timiș (3,4%), Bacău (3,0%), Cluj, Dolj și Galați (fiecare cu câte 2,9%).

În județele mici, recenzarea s-a efectuat în mai bună măsură. Prin urmare, ponderile cele mai mici ale înregistrărilor colectate indirect din sursele administrative au revenit județelor: Covasna (0,5%), Harghita (0,7%), Sălaj (0,8%), Bistrița-Năsăud (1,0%).

Prezentarea rezultatelor definitive

Rezultatele definitive ale recensământului se referă la populația stabilă și sunt prezentate în **profil teritorial**, pe categorii de localități (medii de rezidență), județe și localități, conform *organizării administrativ – teritoriale a României în vigoare la data efectuării recensământului*, precum și pe macroregiuni și regiuni de dezvoltare.

Setul de date prezentat în tabele cuprinde și unele date comparabile, pe baza informațiilor obținute la recensămintele precedente din țara noastră. Astfel, în Tabelul 1, populația stabilă a României pe categorii de localități și județe în anul 2011 a fost prezentată în serii comparabile cu datele recensămintelor efectuate în anii 1948, 1956, 1966, 1977, 1992 și 2002. *Datele acestor recensăminte, prezentate pe județe, se referă la teritoriul acestora, conform organizării administrativ - teritoriale în vigoare la data respectivă.*

La prezentarea datelor pe *Municipii și orașe*, respectiv pe *Comune*, la recensămintele din anii 1977, 1992, 2002 și 2011 populația existentă a fost cuprinsă conform împărțirii administrativ - teritoriale în vigoare la data recensămintelor respective (pentru anul 1977 populația comunelor suburbane este cuprinsă în categoria *Comune*). Datele referitoare la populația pe *Municipii și orașe*, respectiv *Comune*, preluate de la celelalte recensăminte sunt prezentate conform metodologiei de calcul în vigoare la fiecare recensământ.

Concepte și definiții

Momentul de referință al recensământului	Datele din formularele de recensământ s-au referit la starea de fapt existentă la ora "0" din ziua de 20 octombrie 2011 , considerată moment de referință al recensământului.
Reședința obișnuită	Reședința obișnuită este considerată adresa la care persoana își petrece cea mai mare parte din timp, indiferent dacă are sau nu înscrisă în actul de identitate viza de reședință la această adresă. În cele mai multe cazuri, dar nu în toate, reședința obișnuită coincide cu domiciliul.
Cetățenia	Cetățenia reprezintă legătura legală particulară dintre o persoană (cetățean) și statul său, dobândită prin naștere sau naturalizare, prin declarație, opțiune, căsătorie sau printr-un alt mijloc, în funcție de legislația națională.
Etnia	Etnia este definită ca fiind opțiunea unei persoane de a aparține unui grup uman cu trăsături comune de civilizație și cultură, prin una sau mai multe dintre caracteristicile referitoare la limbă, religie, tradiții și obiceiuri comune, stil de viață și alte caracteristici specifice.
Limba maternă	Limba maternă reprezintă prima limbă vorbită (în primii ani ai copilăriei) în mod obișnuit în familia persoanei recensate și a fost înregistrată conform liberei declarații a persoanelor.
Religia	Religia reprezintă credința sau opțiunea religioasă ori spirituală, înregistrată conform declarației fiecărei persoane, indiferent dacă această credință se manifestă sau nu prin aderarea la o comuniune organizată pe bază de dogme religioase sau spirituale specifice.
Starea civilă legală	Starea civilă legală s-a înregistrat pentru toate persoanele, astfel: <ul style="list-style-type: none">• necăsătorit(ă) - pentru persoanele care nu au fost niciodată căsătorite (inclusiv copiii sub vârsta legală de căsătorie);• căsătorit(ă) - pentru persoanele căsătorite cu forme legale, vârsta minimă legală pentru căsătorie în România fiind de 18 ani atât pentru persoanele de sex masculin, cât și pentru cele de sex feminin (16 ani pentru motive temeinice); în cazul în care soțul și soția, căsătoriți legal, erau despărțiți de fapt și aveau reședințe diferite, s-a înscris starea civilă declarată de fiecare în parte;• divorțat(ă) - pentru persoanele divorțate și necăsătorite;• văduv(ă) - pentru persoanele cărora le-a decedat soția/soțul, iar la momentul recensământului nu erau recăsătorite. Înregistrarea stării civile legale s-a realizat pe baza declarației persoanei recensate, nu pe baza unor certificate.
Starea civilă de fapt	S-a considerat că două persoane sunt parteneri într-o uniune consensuală atunci când au reședința obișnuită în aceeași gospodărie, nu sunt căsătoriți legal unul cu altul și au o relație de tip căsătorie, indiferent de starea civilă legală declarată de aceștia.

Nivelul de educație al instituției de învățământ absolvite

La recensământ s-a înregistrat **cel mai înalt nivel de educație al instituției de învățământ** pe care persoana a absolvit-o, fapt atestat printr-un certificat sau diplomă. Informația a fost înregistrată pentru persoanele de 10 ani și peste.

În cazul persoanelor care au absolvit *două sau mai multe instituții de învățământ* de același nivel, s-a înregistrat, conform liberei declarații, *numai una dintre acestea*.

La recensământul din anul 2011, s-a înregistrat pentru prima oară ca nivel de educație învățământul postuniversitar, pentru persoanele care au absolvit o instituție de învățământ superior de lungă durată, dar au dobândit și o diplomă de master, respectiv de doctor în științe, într-un anumit domeniu. Persoanele care au absolvit învățământul superior (de lungă sau scurtă durată), dar care nu au o astfel de diplomă, au fost evidențiate în categoria "Universitar de licență".

În vederea încadrării corespunzătoare a populației după nivelul de educație, în funcție de nivelul și profilul școlii absolvite, instituțiile de învățământ au fost clasificate astfel:

I. Instituții de învățământ superior:

- ♦ **de lungă durată (de 4-6 ani)**, pentru persoanele care au declarat că au absolvit universități, institute și academii de studii cu facultăți și specializări autorizate sau acreditate, cu profil: tehnic, universitar, științe economice, științe juridice, medico – farmaceutic, artistic. În această categorie au fost asimilați și absolvenții instituțiilor de învățământ cu grad de învățământ superior cu o durată de studii de 2-3 ani care obținuseră diploma echivalentă cu cea de licență. La învățământul superior s-au inclus atât absolvenții care au promovat examenul de licență sau de diplomă, cât și cei care nu au promovat acest examen, dar posedau un certificat de studii superioare și o copie de pe foaia matricolă.

S-a considerat că au studii superioare de lungă durată și absolvenții ciclului I sistem Bologna.

- ♦ **de scurtă durată (de 2 sau 3 ani)**, pentru persoanele care au declarat că au absolvit colegii universitare din cadrul institutelor de învățământ de lungă durată cu profil: tehnic, universitar, economic, medico-farmaceutic, sportiv, juridic, artistic. În această categorie au fost asimilați și absolvenții fostelor facultăți/secții de subingineri, precum și conductorii arhitecți.

II. Instituții de învățământ postliceal și de maiștri, care asigură o specializare superioară celei obținute în sistemul de învățământ liceal și la care au acces absolvenții de liceu, cu sau fără diplomă de bacalaureat. S-au inclus atât absolvenții școlilor postliceale și de maiștri cu profil tehnic, de informatică, economic, administrativ, comerț, cooperatie și servicii, pedagogic, sanitar, artistic și educație fizică, seminarii teologice postliceale, cât și absolvenții școlilor postliceale independente, ai grupurilor școlare și școlilor speciale.

III. Instituții de învățământ secundar:

- ♦ **învățământ secundar superior**, cuprinzând:
 - **licee** cu profil teoretic (inclusiv informatică), tehnologic (tehnic, agromontan, agricultură, piscicultură și veterinar, silvic, economic, administrativ, juridic, alte profiluri), vocațional (sportiv, de artă, pedagogic, militar, teologic, sanitar, alte profiluri), în care s-au inclus absolvenții învățământului de zi, seral, cu frecvență redusă sau la distanță. În învățământul liceal s-au cuprins absolvenții fostelor școli medii de cultură generală, școlilor medii de specialitate, precum și absolvenții liceelor care au funcționat cu 10 clase;
 - **școli profesionale și de ucenici** cu profil tehnic, economic, administrativ, comerț, cooperatie și servicii, sanitar, de artă și alte școli profesionale, în care s-au inclus absolvenții învățământului de zi sau seral ai școlilor profesionale sau ai învățământului de ucenici organizat pe lângă școlile profesionale. În această categorie au fost incluși și cei care au absolvit ucenicia la locul de muncă, cu pregătire teoretică prin cursuri de calificare cu durata de școlarizare de 1-3 ani, care prin Ordinul Ministerului Învățământului nr. 966/1964 a fost asimilată cu școala profesională;
- ♦ **învățământ secundar inferior (gimnazial)** cuprinde clasele V-VIII care funcționează în școlile cu clasele I-VIII sau în cadrul liceelor și grupurilor școlare, precum și treapta I a fostelor licee real-umaniste sau de specialitate; clasele I-IV ale cursului inferior din fostele licee teoretice; clasele V-VII/VIII din școlile cu 7 clase și respectiv cu 8 clase; clasele V-X din școlile cu învățământ obligatoriu de 10 ani, precum și alte școli din "Nomenclatorul instituțiilor de învățământ", inclusiv cursurile gimnaziale ale grupurilor școlare. În această categorie au fost incluși și absolvenții școlilor speciale pentru copii cu deficiențe.

IV. Instituții de învățământ primar în care s-au cuprins absolvenții școlilor primare (elementare) de 4 clase și ai școlilor speciale cu nivel de instruire primar, precum și absolvenții cursurilor de alfabetizare. În această categorie au fost incluși și absolvenții școlilor primare speciale pentru copii cu deficiențe.

V. La Fără școală absolvită au fost incluse persoanele care au declarat că știu să citească și să scrie, deși n-au absolvit nici o școală, cele care știu doar să citească și persoanele care au declarat că nu știu să scrie și să citească.

Dintre persoanele fără școală absolvită, cele care nu știu să scrie și să citească sau numai citeau au fost considerate persoane **analfabete**.

*Datele definitive ale recensământului s-au obținut prin prelucrarea datelor individuale din **formularele de înregistrare** a persoanelor din gospodării și locuințe și prin colectare indirectă.*

Informații suplimentare detaliate pe județe și localități sunt disponibile pe site-ul www.recensamantromania.ro și pe site-urile direcțiilor regionale și județene de statistică.

Alte rezultate definitive ale RPL 2011 vor fi puse la dispoziția utilizatorilor etapizat, în perioada septembrie - decembrie 2013 (vezi Termene de realizare a volumelor cu rezultatele definitive ale RPL 2011 pe www.recensamantromania.ro).